YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

21 päivänä marraskuuta 2005 *

Asiassa T-426/04,

Tramarin Snc di Tramarin Andrea e Sergio, kotipaikka Montagnana (Italia), edustajanaan asianajaja M. Calabrese,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään V. Di Bucci, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii komission kirjeen, jossa kehotetaan Italian viranomaisia muuttamaan ilmoitettua tukisuunnitelmaa, sekä 12.7.2000 tehdyn komission päätöksen, jolla Italian epäsuotuisilla alueilla toteutettava investointitukijärjestelmä on katsottu yhteismarkkinoille soveltuvaksi (valtiontuki N 715/99 — Italia (SG 2000 D/105754)), kumoamista,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit F. Dehousse ja D. Šváby,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

määräyksen

Tosiseikat

1 Italian tasavalta ilmoitti 18.11.1999 komissiolle maan epäsuotuisilla alueilla toteutettavaa investointitukijärjestelmää koskevasta suunnitelmasta.

2 Tämän ilmoituksen seurauksena komissio pyysi lisätietoja kyseisestä järjestelmästä, ja Italian viranomaiset toimittivat komissiolle nämä tiedot usealla kirjeellä. Näiden viranomaisten ja komission virkamiesten välinen kokous pidettiin Brysselissä 16.5.2000.

3 Italian viranomaisille 29.5.2000 osoittamassaan kirjeessä (jäljempänä 29.5.2000 päivätty kirje), jossa viitattiin kyseisten viranomaisten ehdotukseen siirtymisestä tuolloin voimassa olleesta tukijärjestelmästä 18.11.1999 tehdyn ilmoituksen kohteena olleeseen tukijärjestelmään, komissio totesi seuraavaa:

"— — investointisuunnitelman tukikelpoisuutta koskeva ehdotus ei tilanteessa, jossa suunnitelman toteuttaminen on aloitettu ennen hakemuksen tekemistä, ole yhteensoveltuva alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4.2 kohdan kanssa (EYVL C 74, 10.3.1998).

Näin ollen Italian viranomaisia pyydetään vetämään takaisin tämä siirtymäsäännöstä koskeva ehdotus — —"

4 Kantaja teki 5.7.2000 toisen yrityksen kanssa sopimuksen edukseen käsityövajan perustamisesta.

5 Komissio teki 12.7.2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 4 artiklan 3 kohdan nojalla vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen (jäljempänä päätös). Komissio totesi alustavan tutkinnan jälkeen kyseisen tukijärjestelmän olevan EY 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuva.

6 Komissio tarkensi päätöksessä, että ollakseen oikeutettuja järjestelmän investointitukiin tukihakemukset on jätettävä ennen suunnitelmien toteuttamisen aloittamista ja että tämän vaatimuksen on täytyttävä myös niiden yritysten osalta, jotka ovat jättäneet hakemuksensa, joiden huomioon ottaminen on hyväksytty uutta järjestelmää ensimmäistä kertaa sovellettaessa, aikaisempien tukia koskeneiden sääntöjen voimassa ollessa.

7 Päätös annettiin tiedoksi Italian tasavallalle 2.8.2000 päivätyllä kirjeellä.

8 Komissio julkaisi 30.9.2000 asetuksen N:o 659/1999 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä tiivistelmän, jossa se ilmoitti kolmansille — asiaan liittyvät olennaiset tiedot esittäen — ettei se aikonut vastustaa Italian viranomaisten ilmoittamaa tukijärjestelmää (EYVL C 278, s. 26). Tässä tiedonannossa ilmoitettiin, että "päätöksen teksti (ilman luottamuksellisia tietoja) on julkaistu todistusvoimaisella kielellä/todistusvoimaisilla kielillä seuraavalla [komission pääsihteeristön] Internet-sivulla: http://europa.eu.int/comm/sg/sgb/state_aids".

9 Italian viranomaiset julkaisivat 5.12.2000 asetuksen, joka oli annettu 13.11.2000 ja joka koski Italian keski- ja pohjoisosissa toimiville yrityksille, kuten kantajalle, tarkoitetun tukijärjestelmän soveltamista koskevia sääntöjä sekä sisälsi seuraavan viittauksen:

"Kun otetaan huomioon Euroopan unionin 12.7.2000 tekemä päätös, jolla on hyväksytty lain nro 488/1992 mukaisen tukijärjestelmän toteuttaminen ajanjaksona 2000–2006 ja jossa muun muassa määrätään uusien hakemusten osalta, että tukitoimenpiteitä sovelletaan ainoastaan sellaisiin kuluihin, jotka on kirjattu näiden hakemusten jättöpäivää seuraavana päivänä tai sen jälkeen aloitettuihin investointiohjelmiin — —"

10 Maksettuaan 21.7.2000 ja 3.10.2000 kaksi laskua, jotka koskivat 5.7.2000 allekirjoitetun sopimuksen kattamien urakkatöiden toteuttamista, kantaja esitti tukihakemuksen 25.1.2001 ja jatkoi suunnitelmansa toteuttamista.

11 Kesäkuussa 2004 kantajan tukihakemuksen käsittelystä vastaava elin ehdotti toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle kyseisen hakemuksen hylkäämistä, koska investointiohjelman aloituspäivämäärä 21.7.2000 edelsi ohjelman esittämispäivämäärää.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

12 Kantaja nosti nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.10.2004 jättämällään kannekirjelmällä.

13 Vastaaja esitti 20.12.2004 toimitetulla erillisellä asiakirjalla oikeudenkäyntiväitteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan mukaisesti.

14 Kantaja esitti 2.3.2005 kyseistä oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa.

15 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi tai siirtää tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan kysymyksen käsiteltäväksi pääasian yhteydessä

— kumoaa 29.5.2000 päivätyn kirjeen siltä osin kuin komissio on kehottanut siinä Italian viranomaisia luopumaan siirtymäjärjestelyyn liittyvästä ehdotuksesta, joka koskee yrityksiä, jotka ovat aloittaneet investointihankkeen toteuttamisen esittämättä ensin tukihakemusta

— kumoaa päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16 Komission esittämää oikeudenkäyntiväitettä koskevissa huomautuksissaan kantaja vaatii lisäksi prosessinjohtotoimena, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää tämän asian sekä asian, joka on kirjattu numerolla T-98/04, yhdistettäviksi suullista käsittelyä varten, sillä kyseiset kaksi asiaa liittyvät toisiinsa.

17 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää määräyksellään kanteen tutkittavaksi ottamatta sillä perusteella, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, tai toissijaisesti jättää kanteen tutkimatta

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

18 Työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta ratkaista tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa. Saman artiklan 3 kohdan mukaan hakemuksen jatkokäsittely on suullinen, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toisin päätä. Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa riittävästi tietoja asiakirja-aineiston perusteella siten, että vastaajan esittämä hakemus voidaan ratkaista ilman suullisen käsittelyn aloittamista.

Vaatimus 29.5.2000 päivätyn kirjeen kumoamisesta

19 Komissio esittää kaksi oikeudenkäyntiväitettä, jotka perustuvat ensinnäkin siihen, että kyseinen kirje ei ole kannekelpoinen toimi, ja toiseksi siihen, ettei kantajalla ei ole asiavaltuutta.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ensimmäinen oikeudenkäyntiväite on tutkittava.

Asianosaisten lausumat

21 Komission mukaan 29.5.2000 päivätty kirje on päätöstä koskeva yksinomaan valmisteleva toimi eikä se siten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voi olla kumoamiskanteen kohteena.

22 Kantaja väittää, että 29.5.2000 päivätty kirje on toimi, jolla komissio on katsonut Italian viranomaisten tekemän siirtymäsäännöstä koskevan ehdotuksen, joka liittyy investointisuunnitelman tukikelpoisuuteen siinä tapauksessa, että kyseisen suunnitelman toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä, yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Kantajan mukaan kyseessä on tuntematon ja perustamissopimuksissa kielletty toimi, koska se loukkaa EY 88 artiklan 2 kohdassa asianomaisten osapuolten eduksi määrättyjä menettelyllisiä takeita.

23 Kantaja väittää, että kehotuksella peruuttaa valtiontukijärjestelmän ilmoittamisen yhteydessä tehty ehdotus on siinä tapauksessa, että jäsenvaltio on sen hyväksynyt, sama oikeudellinen vaikutus kuin asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla kielteisellä päätöksellä, mutta asianosaisille kuuluvia menettelyllisiä takeita ei silti noudatettu. Kantajan mukaan komissio on 29.5.2000 päivätyllä kirjeellään tehnyt liian aikaisen arvioinnin ja jättänyt hyväksymättä Italian viranomaisten ehdotuksen, ennen kuin se antoi niille, joita asia koski, mahdollisuuden esittää huomautuksiaan (asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok. 1984, s. 3809, Kok. Ep. VII, s. 667, 21 kohta).

24 Kantaja lisää, että mikäli 29.5.2000 päivätyn kirjeen kumoamista ei vaadittaisi, yhteisön oikeusjärjestykseen saattaisi jäädä toimi, joka on lainvastainen perusta Italian viranomaisten siirtymäsäännöstä koskevan ehdotuksen peruuttamiselle.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kumoamiskanteen kohteena voivat olla ainoastaan sellaiset toimet tai päätökset, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen selvästi tämän oikeusasemaa. Lisäksi kun on kyse toimista tai päätöksistä, jotka tehdään monivaiheisessa menettelyssä eli

esimerkiksi sisäisessä menettelyssä, kannekelpoisia ovat ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan komission tai neuvoston kanta kyseisen menettelyn päätteeksi; sen sijaan menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, eivät ole kannekelpoisia (asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231, 10 kohta ja yhdistetyt asiat T-10/92–T-12/92 ja T-15/92, Cimenteries CBR ym. v. komissio, tuomio 18.12.1992, Kok. 1992, s. II-2667, Kok. Ep. XIII, s. II-99, 28 kohta).

26 Esillä olevassa tapauksessa kantaja vaatii kumottavaksi kirjettä, jonka komissio on lähettänyt Italian viranomaisille niiden ilmoittaman tukisuunnitelman alustavan tutkintavaiheen aikana ja ennen päätöksen tekemistä.

27 Tässä yhteydessä on huomautettava, että EY 88 artiklan 3 kohdan mukaisen alustavan tutkintavaiheen, jota säännellään asetuksen N:o 659/1999 4 artiklassa, tarkoituksena on ainoastaan antaa komissiolle riittävä pohdinta- ja tutkinta-aika, jotta se voisi muodostaa ensikäsityksen sille ilmoitetuista tukisuunnitelmista ja, ilman että syvällisempi tutkimus olisi tarpeen, päätellä, että tukisuunnitelmat soveltuvat yhteen perustamissopimuksen kanssa, tai päinvastoin todeta, että niiden sisällön perusteella tätä yhteensoveltuvuutta on pidettävä kyseenalaisena (ks. vastaavasti asia C-99/98, Itävalta v. komissio, tuomio 15.2.2001, Kok. 2001, s. I-1101, 53 ja 54 kohta).

28 EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 6 artiklassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely, jonka perusteella komissio saa kattavat tiedot asiaan liittyvistä seikoista, ennen kuin se tekee päätöksensä, on välttämätön, jos komissio kohtaa vakavia vaikeuksia arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille (asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 33 kohta).

29 Vaikka komission harkintavalta on sidottua virallisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen osalta, sillä on kuitenkin tiettyä harkintavaltaa, kun se selvittää ja tutkii yksittäistapaukseen liittyviä seikkoja sen määrittämiseksi, aiheuttavatko nämä seikat vakavia vaikeuksia. EY 88 artiklan 3 kohdan tarkoituksen ja komissiolle kuuluvan hyvää hallintoa koskevan velvollisuuden mukaan komissio voi erityisesti aloittaa keskustelut tuen ilmoittaneen valtion tai kolmansien kanssa ratkaistakseen alustavan menettelyn kuluessa mahdollisesti ilmenneet vaikeudet (asia T-73/98, Prayon-Rupel v. komissio, tuomio 15.3.2001, Kok. 2001, s. II-867, 45 kohta).

30 Komission 29.5.2000 päivätty kirje samoin kuin sitä edeltäneet kirjeet, Italian viranomaisten kirjeet sekä kyseisten viranomaisten edustajien ja komission virkamiesten välinen Brysselissä pidetty kokous ovat nimenomaan osa edellä mainittua vuoropuhelua.

31 Tässä kirjeessä komissio on ottanut esille erityiskysymyksen, joka koskee Italian viranomaisten ehdotusta lisätä tukisuunnitelmaan säännös siirtymisestä tuolloin voimassa olleesta tukiohjelmasta siihen tukiohjelmaan, jota 18.11.1999 tehty ilmoitus koskee. Tällä säännöksellä oli tarkoitus hyväksyä tukikelpoisiksi sellaiset yritysten investointiohjelmat, joiden toteuttaminen oli aloitettu ennen minkäänlaisen tukihakemuksen esittämistä.

32 Vaikka komissio on selvästi todennut 29.5.2000 päivätyssä kirjeessään, että kyseinen ehdotus oli ongelmallinen tällaisen suunnitelman yhteismarkkinoille soveltuvuuden tutkimisen kannalta sen vuoksi, että siirtymäaikaa koskeva määräys ei ollut yhteensoveltuva alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4.2 kohdan kanssa, tämä vastaajan kanta ei missään tapauksessa ole ollut ilmoituksen tehnyttä valtiota sitova.

33 Asetuksen N:o 659/1999 säännösten tarkastelu osoittaa, että vaikka komissiolla on virallisen tutkintamenettelyn yhteydessä toimivalta velvoittaa jäsenvaltio muuttamaan tukisuunnitelmaansa tietynsuuntaisesti sen uhalla, että suunnitelma muuten katsottaisiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, siltä puuttuu tämä toimivalta alustavan tutkinnan yhteydessä, ja jollei se aloita virallista tutkintamenettelyä, sillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin tehdä vastustamatta jättämistä koskeva päätös.

34 Kuten 29.5.2000 päivätyn kirjeen sanamuodosta ilmenee, Italian viranomaisia on vain kehotettu peruuttamaan ehdotuksensa, ja ne ovat siten voineet vapaasti valita, noudattavatko ne komission yksiköiden antamia ohjeita vai jättävätkö ne päinvastoin muuttamatta alkuperäistä suunnitelmaansa ja kyseistä siirtymäaikaa koskevaa säännöstä.

35 Ei siis voida katsoa, että 29.5.2000 päivätty kirje on toimi, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia 25 kohdassa mainitun oikeuskäytännön edellyttämällä tavalla. Kyseisen kirjeen oikeudellisen luonteen määrittely ei myöskään, kantajan väitteiden vastaisesti, voi riippua myöhemmästä toimesta eli ilmoituksen tehneen valtion päätöksestä muuttaa tai olla muuttamatta suunnitelmaa komission toivomalla tavalla.

36 On ilmeistä, että 29.5.2000 päivätty kirje on yksinomaan lopullista ratkaisua, eli tässä tapauksessa päätöstä, valmisteleva toimi.

37 Tästä seuraa, että kanne on, siltä osin kuin siinä vaaditaan 29.5.2000 päivätyn kirjeen kumoamista, jätettävä tutkimatta.

Vaatimus päätöksen kumoamisesta

38 Komissio esittää kolme oikeudenkäyntiväitettä, jotka koskevat ensiksi kanteen nostamista myöhässä, toiseksi sitä, että riidanalaisella toimella ei ole sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen selvästi tämän oikeusasemaa, ja kolmanneksi kantajan asiavaltuuden puuttumista.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ensimmäinen, kanteen myöhässä nostamista koskeva väite on tutkittava.

Asianosaisten lausumat

40 Komissio väittää, että otteet päätöksestä on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 30.9.2000 ja että niissä on viitattu Internet-sivuun, jolla päätöksen koko teksti on ollut saatavilla; kanteen nostamista koskeva kahden kuukauden määräaika on näin ollen alkanut kulua neljätoista päivää 30.9.2000 tapahtuneesta julkaisemisesta ja päättynyt 24.12.2000, kun otetaan huomioon pitkiä etäisyyksiä koskeva kymmenen päivän pituinen määräajan pidennys, joka on myönnetty asianosaisille, joilla on vakituinen asuinpaikka Italiassa. Esillä oleva 20.10.2004 nostettu kanne on siten vastaajan mukaan nostettu selvästi myöhässä.

41 Vastaaja väittää lisäksi, että kanteen määräaikoja laskettaessa ratkaiseva seikka on päätöksen julkaisemispäivä tai mahdollisesti päivä, jona päätöksestä on saatu tieto, eikä päivä, jona päätöksen tekemistä edeltävästä kirjeenvaihdosta on saatu tieto. Komission mukaan kantaja väittää näin ollen virheellisesti, että kanteen nostamiselle

varattu määräaika on alkanut kulua siitä hetkestä, jona kantajan asianajaja on toimittanut sille syyskuussa 2004 jäljennöksen 29.5.2000 päivätystä kirjeestä ja "selvittänyt kantajalle sen sisällön".

42 Kantaja ilmoittaa, että se on jättänyt tukihakemuksensa 25.1.2001 riitauttamatta 13.11.2000 annettua asetusta kansallisessa toimivaltaisessa tuomioistuimessa sekä "yrittämättä myöskään lukea" kyseisessä asetuksessa mainittua "Euroopan unionin 12.7.2000 tekemää päätöstä", sillä esitetystä ei voinut päätellä kyseisen tekstin julkaisuehtoja.

43 Kantajan mukaan se ei myöskään ole ollut tietoinen mahdollisuudesta saada tietoonsa syyskuussa 2000 päätöksen koko tekstiä "tutkimalla yhtä maailman suurimpien Internet-sivustojen tuhansista sivuista". Tältä osin kantaja huomauttaa, että Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 30.9.2000 julkaistussa tiivistelmässä mainittu Internet-osoite ei vastaa lainkaan päätöksen tekstiä vaan sitä osaa unionin sivustosta, joka koskee kaikkia valtiontukia koskevia päätöksiä.

44 Kantaja väittää, että se kysyi taloudellisen tuen peruuttamisehdotuksen johdosta syyskuussa 2004 neuvoa esillä olevassa asiassa toimivalta edustajaltaan, joka toimitti sille jäljennöksen päätöksestä ja erityisesti 29.5.2000 päivätystä kirjeestä. Kantajan mukaan kanteen nostamisen määräaika on alkanut kulua vasta kyseisen kirjeen tiedoksisaannista, ja kirjeen sisällöstä käy selvästi ilmi, että komissio on rikkonut velvollisuutensa aloittaa muodollinen tutkintamenettely.

45 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistun tiivistelmän samoin kuin päätöksen tekstin tulkinta ei kantajan mukaan voinut vakuuttaa tätä siitä, että edellytykset pakollisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamiselle olisivat

alustavan tutkintamenettelyn aikana täyttyneet. Koska ei ollut vähäisintäkään seikkaa, jonka perusteella mahdollinen päätöstä koskeva kanne olisi voitu ottaa tutkittavaksi, koska päätös ei koskenut kantajaa erikseen, ei kantajaa voi moittia siitä, että se ei nostanut päätöksestä kannetta, eikä voida myöskään katsoa, että kanteen nostamisen määräaika on alkanut kulua päätöksen julkaisemisajankohdasta eli 30.9.2000.

46 Kantaja väittää lopuksi, että se ei katsonut tarpeelliseksi nostaa kannetta 13.11.2000 annetusta ministeriön asetuksesta ja ettei se ollut velvollinen nostamaan kannetta päätöksestä, koska se oli tukijärjestelmien soveltamista koskevia kansallisia määräyksiä tulkitessaan olettanut, että se voisi osallistua uuden tukijärjestelmän toteuttamiseen luopumalla summasta, joka vastaa sen tukihakemuksen jättämistä ennen maksamia kahta laskua, minkä se teki jättämällä tietoisesti ilmoittamatta kyseiset kaksi laskua tukihakemuksen käsittelystä vastaavalle elimelle.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

47 EY 230 artiklan viidennen kohdan mukaan kumoamiskanteet on pantava vireille kahden kuukauden määräajan kuluessa. Kyseinen määräaika alkaa kulua joko säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

48 Kyseisen määräyksen sanamuodosta ilmenee, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivän perusteena toissijainen säädöksen julkaisemispäivään tai sen tiedoksiantamispäivään nähden (ks. asia C-122/95, Saksa v. neuvosto, tuomio 10.3.1998, Kok. 1998, s. I-973, 35 kohta ja asia T-190/00, Regione Siciliana v. komissio, tuomio 27.11.2003, Kok. 2003, s. II-5015, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Oikeuskäytännöstä seuraa myös, että

silloin, kun säädöstä ei ole julkaistu tai annettu tiedoksi, sen, joka on tietoinen itseään koskevan säädöksen olemassaolosta, on pyydettävä koko säädösteksti kohtuullisessa ajassa, mutta tämä varaus huomioon ottaen kanteen nostamiselle varattu määräaika voi alkaa kulua vasta siitä hetkestä lähtien, kun kyseinen kolmas on saanut kyseisen säädöksen sisällöstä ja perusteluista niin täsmälliset tiedot, että se voi menestyksekkäästi käyttää kanneoikeuttaan (asia 236/86, Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomio 6.7.1988, Kok. 1988, s. 3761, 14 kohta ja asia C-309/95, komissio v. neuvosto, tuomio 19.2.1998, Kok. 1998, s. I-655, 18 kohta).

49 Lisäksi on syytä huomauttaa, että siltä osin kuin on kyse säädöksistä, jotka julkaistaan asianomaisen toimielimen vakiintuneen käytännön mukaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, vaikka kyseinen julkaiseminen ei ole niiden soveltamisen edellytys, yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat todenneet, että tiedonsaamispäivää koskevaa perustetta ei voida soveltaa ja että kanteen nostamisen määräaika alkaa kulua julkaisemispäivästä (ks. yhteisöä sitovien kansainvälisten sopimusten tekemistä koskevien neuvoston säädösten osalta edellä mainittu asia Saksa v. neuvosto, tuomion 39 kohta ja EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti aloitetun tutkintamenettelyn lopettamisesta tehtyjen komission päätösten osalta asia T-14/96, BAI v. komissio, tuomio 28.1.1999, Kok. 1999, s. II-139, 36 kohta). Tällaisessa tilanteessa kolmas, jota asia koskee, voi perustellusti luottaa siihen, että kyseessä oleva säädös julkaistaan.

50 Esillä olevassa asiassa on todettava, että päätös annettiin tiedoksi Italian tasavallalle, joka oli ainoa, jolle päätös oli osoitettu, 2.8.2000 päivätyllä kirjeellä ja että päätöksestä julkaistiin tiivistelmä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä asetuksen N:o 659/1999 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

51 Edellä esitetyn säännöksen mukaan päätöksistä, joissa komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitetun toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ei ole epäilyjä, vaikka toimenpide kuuluu EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ja päättää, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille, julkaistaan tiivistelmä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, ja siinä mainitaan mahdollisuus saada jäljennös

päätöksestä todistusvoimaisella kielellä tai todistusvoimaisilla kielillä. Tällaisen tiivistelmän tarkoituksena on toimittaa kolmansille, joita asia koskee, päätöksen olennaiset kohdat.

52 Sen komission vakiintuneen käytännön mukaan, joka on kehittynyt vuoden 1999 toukokuusta lukien asetuksen N:o 659/1999 voimaantulon jälkeen, edellä olevassa kohdassa tarkoitetussa tiivistelmässä on viittaus komission pääsihteeristön Internet-sivustoon ja maininta siitä, että kyseessä olevan päätöksen koko teksti ilman luottamuksellisia tietoja on julkaistu siellä todistusvoimaisella kielellä tai todistusvoimaisilla kielillä.

53 Sitä, että komissio antaa kolmansille oikeuden tutustua sen Internet-sivustolla olevaan päätöksen tekstiin kokonaisuudessaan, ja sitä, että Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistaan tiivistelmä, jonka perusteella ne, joita asia koskee, voivat yksilöidä kyseessä olevan päätöksen, ja jolla näille ilmoitetaan tästä mahdollisuudesta tutustua päätökseen Internetin kautta, on pidettävä EY 230 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitettuna julkaisemisena (asia T-17/02, Olsen v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok. 2005, s. II-2031, 80 kohta).

54 Esillä olevassa asiassa oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että komissio on julkaissut 30.9.2000 päivätyssä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä päätöstä koskevan tiivistelmän, jossa mainitaan sen tekoajankohta, asianomainen jäsenvaltio, tuen numero, tuen nimike, tuen tarkoitus, tuen oikeusperusta, tuelle varattu talousarvio ja tuen kesto. Kyseisessä tiivistelmässä myös todetaan, että päätöksen teksti, ilman luottamuksellisia tietoja, on julkaistu todistusvoimaisella kielellä tai todistusvoimaisilla kielillä komission Internet-sivustolla, ja siinä mainitaan tältä osin Internet-osoite, jossa tähän tekstiin voi tutustua.

55 Se, että päätöksen tekstiin ei voida tutustua välittömästi, ei horjuta edellä 53 kohdassa mainittua päätelmää. On kiistatonta, että Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistussa tiivistelmässä mainittu Internet-osoite vastaa sitä osaa komission Internet-sivustosta, jossa luetteloidaan kyseessä olevan toimialan,

tekovuoden ja tuen numeron mukaan valtiontukien myöntämistä koskevat päätökset ja erityisesti päätökset olla vastustamatta tukia. Kun otetaan huomioon tiivistelmästä ilmenevät, edellisessä kohdassa mainitut tiedot, jokaisen henkilön, jota asia koskee, on erittäin vaivatonta tutustua kyseisen päätöksen tekstiin.

56 Kahden kuukauden määräaika on siten alkanut kulua työjärjestyksen 102 artiklan 1 kohdan mukaan neljätoista päivää 30.9.2000 tapahtuneesta julkaisemisesta ja päättynyt 27.12.2000, kun otetaan huomioon pitkiä etäisyyksiä koskeva 10 päivän pituinen määräajan pidennys sekä määräajan pidennys siinä tapauksessa, että määräaika päättyy sunnuntaina tai lakisääteisenä vapaapäivänä, eli tässä tapauksessa yli kolme vuotta ennen kanteen nostamista.

57 Muilta osin on lisättävä, että kannetta on pidettävä liian myöhään nostettuna myös sovellettaessa sitä toissijaista perustetta, joka koskee päivää, jona toimesta on saatu tieto.

58 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 30.9.2000 julkaistun päätöstä koskevan tiivistelmän osalta on näet katsottava, että kantaja on saanut tiedon päätöksestä kyseisenä päivänä. Edellä 48 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tästä tietoisuudesta on seurannut kantajan velvollisuus pyytää komissiolta kohtuullisen ajan kuluessa kyseisen toimen koko teksti, mitä kantaja ei ole tehnyt.

59 Kantaja on lisäksi saanut tiedon päätöksestä Italiassa 5.12.2000 julkaistun 13.11.2000 annetun ministeriön asetuksen johdosta, jonka viittauskappaleessa mainitaan "Euroopan unionin" tekemä päätös. Kantaja ei voi tältä osin tehokkaasti vedota edellä mainitun muotoilun väitettyyn epätarkkuuteen oikeuttaakseen sen, että se jätti etsimättä ja hankkimatta päätöksen tekstin, mikä sen olisi pitänyt harkitsevana toimijana tehdä.

60 Lopuksi on todettava, että prosessuaalisia määräaikoja koskevien yhteisön säännösten soveltamisesta voidaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 45 artiklan toisen kohdan mukaisesti poiketa vain ennalta arvaamattomien seikkojen tai ylivoimaisen esteen vuoksi ainoastaan täysin poikkeuksellisissa olosuhteissa (asia C-59/91, Ranska v. komissio, määräys 5.2.1992, Kok. 1992, s. I-525, 8 kohta ja asia C-239/97, Irlanti v. komissio, määräys 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2655, 7 kohta) tai anteeksiannettavan erehdyksen vuoksi (asia T-12/90, Bayer v. komissio, tuomio 29.5.1991, Kok. 1991, s. II-219, 28 ja 29 kohta, pysytetty voimassa asiassa C-195/91 P, Bayer v. komissio, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. I-5619) siltä osin kuin näiden säännösten ankara soveltaminen vastaa oikeusvarmuuden vaatimuksia sekä tarvetta välttää oikeudenhoidossa kaikkea syrjintää ja mielivaltaista kohtelua (asia 152/85, Misset v. neuvosto, tuomio 15.1.1987, Kok. 1987, s. 223, 11 kohta ja em. asia Irlanti v. komissio, määräyksen 7 kohta).

61 Kantaja ei ole esillä olevassa asiassa osoittanut anteeksiannettavaa erehdystä, ennalta arvaamattomia seikkoja tai ylivoimaista estettä eikä ole edes vedonnut niihin.

62 Tältä osin kantajan esittämillä seikoilla päätöksen väitetyn lainvastaisuuden myöhäisen havaitsemisen seurauksista, sen tulkinnalla tukijärjestelmän soveltamista koskevista kansallisista säännöksistä sekä tätä seuraavalla olettamuksella kyseisen järjestelmän piiriin kuulumisesta huolimatta siitä, että tukihakemus on jätetty tukihankkeen toteuttamisen aloittamisen jälkeen, ei ole merkitystä.

63 Vaikka oletettaisiin, että päätös, jossa selvästi edellytetään, että ollakseen oikeutettuja järjestelmän investointitukiin tukihakemukset on jätettävä ennen suunnitelmien toteuttamisen aloittamista, on ollut kantajalle epäedullinen, tämän olisi tullut päättää kumoamiskanteen nostamisesta ja selvittää kanneperusteet eikä antaa tätä varten asetetun kahden kuukauden pituisen ehdottoman määräajan kulua umpeen.

64 Sitä vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole arvioidessaan kyseessä olevan kanteen tutkittavaksi ottamista sen nostamiselle varatun kahden kuukauden pituisen määräajan kannalta tarkistaa sitä, onko sen kantajan väitteen implisiittinen mutta välttämätön lähtökohta perusteltu, jonka mukaan päätöksessä ei ollut tehty menettelyvirheitä, joita kantaja olisi määräajassa nostamassaan kumoamiskanteessa voinut kritisoida, minkä vuoksi kantaja katsoo olleensa vakuuttunut siitä, että siltä puuttui yksilöllinen oikeussuojan tarve.

65 Joka tapauksessa kantajan niiden perusteluiden hyväksyminen, jotka koskevat kanneajan alkamisajankohdan siirtämistä päivään, jona kyseessä olevan toimen väitetystä lainvastaisuudesta on saatu tieto, merkitsisi, että sellaiset yhteisön toimenpiteet, joilla on oikeusvaikutuksia, voitaisiin yleisesti asettaa kyseenalaiseksi ilman ajallisia rajoituksia, mikä olisi täysin oikeusvarmuuden vaatimusten vastaista.

66 Tästä seuraa, että esillä oleva kanne on, siltä osin kuin siinä vaaditaan kumoamaan päätös, katsottava myöhästyneeksi, ja se on siten jätettävä tutkimatta ilman, että on tarpeen tutkia muita komission esittämiä oikeudenkäyntiväitteitä.

67 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanne on jätettävä kokonaisuudessaan tutkimatta, eikä siten ole syytä hyväksyä kantajan esittämää prosessinjohtotoimiin ryhtymistä koskevaa pyyntöä, joka on tullut tarkoituksettomaksi.

Oikeudenkäyntikulut

68 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 21 päivänä marraskuuta 2005.

E. Coulon

kirjaaja

M. Vilaras

jaoston puheenjohtaja